

Julkaisemisen uudet ideat

Historiantutkimus ei ole maineeltaan kiiruhtaja. Tutkimuskohteet ovat kuitenkin hilautuneet lähemmäksi: enää ei sanota että tutkimuskohteiden pitää olla vähintäänkin kuolleita. Sen sijaan historiakulttuurin ja -politiikan käsitteistön kautta historiantutkimus on kiinnostunut historian käytöstä nykypäivässä, arkipäivässäkin, ja onpa terminä tutuksi tullut myös "future oriented history".

Yksi merkki historian muutoksessa maailmassamme on tietysti julkaisutapojen muutos. Internet on monien tieteenalojen kehityksen kannalta keskeinen julkaisukanava. Erityisesti luonnontieteet ja lääketiede ovat nopeasti kumuloituvan tiedon myötä onnistuneet luomaan vahvan julkaisuverkoston internetin avulla. Tieteentekijät ja tieteen tuloksista kiinnostuneet voivat seurata alansa uusimpia saavutuksia lähes on-line.

Myös kirjastot ovat joutuneet pohdiskelemaan erilaisten julkaisujen merkitsemistä luetteloihin. Internet-julkaisut - varsinkin **Ennen & Nyt** -lehden kaltaiset ISSN-numerolla rekisteröidyt tieteelliset aikakauslehdet - ovat jo nyt täysin kelvollisia julkaisuja kenen tahansa julkaisuluetteloon. Ainoat rajoitukset asettaa toimintakykyinen refereerijärjestelmä.

Mutta kirjastoissa pohditaan sitäkin, onko omilla kotisivuilla Internetissä julkaistu artikkeli verrattavissa omakustanteeseen. Julkaisu se joka tapauksessa on, julkisesti saatavilla ja luettavissa.

Internetissä julkaistun tiedon luotettavuus puhuttaa aina silloin tällöin. Silloin tosin harvoin muistetaan se, että sama luotettavuusongelma on minkä tahansa julkaisukanavan kanssa.

Tieteellisen lehden julkaisut eivät varmasti ole suurimpia ongelmia, mutta se on selvää, että miljardeja sivuja käsittävä Internet tuskin voi kehittyä luotettavuudeltaan

muuten kuin omaan asiaansa keskittyvien, periaatteellisten ja huolellisesti toimitettujen nettisolmujen avulla. Luotettavuus on mielikuva, jota erilaiset kirjoitetut ja kirjoittamattomat säännöt tukevat, ja sitä mielikuvaa vahvistavat Internetissä ilmestyvät tieteelliset lehdet.

Siksi Internetissä ilmestyviin tieteellisiin lehtiin pitäisi satsata. Kuitenkin esimerkiksi Suomen Akatemia on valmis tukemaan tieteellisiä lehtiä vain silloin, "kun niillä on hinta", kuten tiedustelumme taannoisen hakuilmoituksen sisällöstä ystävällisesti vastattiin. Tällä ilmaisulla verkkojulkaisut karsitaan tieteellisten lehtien tuen ulkopuolelle.

Tarvinneeko sanoa, että täysin perusteettomasti: maailma on jo muuttunut. Luonnon- ja lääketieteen pääjulkaisukanava on jo Internet. Enkä ihmettelisi, että samaa kehitystä, ainakin määrällisen kiinnostuksen tasolla, tapahtuisi humanististen tieteiden piirissä. Tieteellisiä lehtiä ei ole syytä karsinoida vain sen julkaisualustan vuoksi.

Ennen & Nyt - historian tietosanomat on toiminut nyt kaksi vuotta. Sen aikana on ilmestynyt kahdeksan täysipainoista numeroa ja lisäksi vielä erikoisnumeroita. Sivuja emme ole laskeneet, mutta näppituntuma on siitä, että niitä olisi reilusti yli tuhat.

Erikoisnumeroissa on ollut oma jujunsa. **Ensimmäinen erikoisnumero** oli yhteispohjoismaisen jatko-opiskelijakonferenssin papereiden kooste, eräänlainen nettikirja siis. Se voitiin julkaista alle kolme kuukautta konferenssin jälkeen. Paperiversiot ilmestyvät - jos ilmestyvät - historia-alalla vuosia konferenssien jälkeen. Eivätkä konferensseista kotiin kannetut kopioniput tahdo oikein pysyä järjestyksessä. Niissä uutta tietoa kuitenkin jaetaan. Internet tarjoaa tähän uuden mahdollisuuden.

Toinen erikoisnumeromme **Imperiumien nationalismi** oli kooste verkossa sähköpostin välityksellä omassa erikoistuneessa sähköisessä konferenssissa käydystä nationalismi-keskustelusta. Sekin oli osoitus Internetin mahdollisuuksista ja nopeasta toiminnasta.

Tänään lehdessä ilmestyvä VTT, dosentti Kimmo Rentolan artikkeli on osoitus uudesta toimintatavasta historian alalla. Arkistotutkimusten jälkeen hän oli valmis varsin nopeasti julkaisemaan kiinnostavat tutkimustuloksensa artikkelissa, jolla on vankka arkistopohja ja joka oli käynyt läpi kokeneen

historiantutkijan ammatillisen osaamisen rutiinit ja kiitoksista päätellen hänellä näyttää olleen tukena oma epävirallinen "refereensä", alan arvostettu tutkija hänkin. Lehdellämme on ilo osallistua tutkimustulosten pikaiseen julkaisuun.

Tänään tapahtunut avaus tutkimuksen, yleisötilaisuuden ja internetin hyväksikäytöstä osoittaa, että uusien historian tutkimustulosten julkaiseminen voidaan toteuttaa näyttävästi ja tehokkaasti. Suomen Historiallinen Seura ja Historiallinen Yhdistys järjestävät julkaisutilaisuuden ripeästi toimineelle tutkijalle Helsingissä, mutta tutkimustulokset ovat saman aikaisesti luettavissa Ennen & Nyt - Historian tietosanomissa siellä minne Internet yltää.

Dosentti Rentolan artikkeli avaa samalla lehtemme toisen vuosikerran viimeisen eli neljännen numeron. Vuoden aikana julkaistuja sivuja olisi paperisivuissa laskettuna reilusti yli 500.

Olemme valtakunnallistuneet varmalla tahdilla. Tavoitteenamme on jo pian kattaa koko Suomen akateemista historianopetusta antavat paikkakunnat. Laitosesittelyt, tutkimus- ja hanke-esittelyt, ja varsinkin väittelijähaastattelut ovat jo mieluista rutiinia. Esimerkiksi vastaväitelleiden haastattelut yritämme toteuttaa mahdollisimman kattavasti koko Suomessa. Historia-alalla toimivien apua kuitenkin tarvitaan koko Suomesta. Ottakaa yhteyttä yksin tai yhdessä!

Netille ominaisesti yritämme antaa vierailijoillemme aina uutta luettavaa: nettilehti klikataan auki säännöllisesti. Kyse ei ole vain tieteellisistä artikkeleista, vaan myös tieteen popularisoinnista ja ajankohtaisten historia uutisten välittämisestä ja reagoimisesta ajankohtaisiin historiaan liittyviin tapahtumiin, ilmiöihin ja prosesseihin. Nettilehti elää nykypäivässä historiallista elämäänsä.

Helsingissä 7.10. 2002

Jari Sedergren
päätoimittaja

ENNEN JA NYT

Historian tietosanomat